

Боби Бадаревски

Marcus Banks,
Ethnicity: Anthropological Constructions,
 London and New York: Routledge, 1999.

Bobi Badarevski

Marcus Banks,
Ethnicity: Anthropological Constructions,
 London and New York: Routledge, 1999.

Во контекст на политичко-правната теорија, мулти-културниот дискурс се темели на премисата дека малцинските култури, односно начинот на живот на нивните припадници, не се доволно заштитени со индивидуалните права, па според тоа, тие треба да бидат заштитени со специјални групни права и одредени привилегии. Ваквиот став себрани со аргументот дека културниот идентитет има суштинска улога во конституирањето на персоналниот идентитет на поединецот. Бидејќи културата, односно културната заедница е од такво фундаментално значење за животот на нејзините припадници, културните практики на малцинските заедници треба да бидат заштитени.

Книгата *Етничности: Антрополошки конструкции* се занимава со премисите на погорепосочената аргументација од овој приказ. Маркус Бенкс се зафаќа да го испита концептот на етносот и етничноста поради, како што истакнува тој, зачестената употреба на тој термин и на терминологијата која го опкружува. Мотивот на Бенкс за овој потфат се темели врз феноменот на конструирањето на концептот етнос и етничност во тековните политички и социолошки расправи што се занимаваат со настаните кои на некој начин вклучуваат отворени или скриени судири меѓу луѓе со различни културни белези.

Нë контекст të teorisë politike-juridike, diskursi multikulturor bazohet në premisën se kulturat minoritare, përkatësisht mënyra e jetës së pjesëtarëve të tyre nuk janë të mbrojtura në mënyrë të mjaftueshme me të drejtat individuale, e sipas kësaj, ato duhet të mbrohen me të drejta speciale grupore dhe me disa privilegje të caktuara. Qëndrimi i këtillë mbrohet me argumentin se identiteti kulturor ka rol qenësor në konstituimin e identitetit personal të individit. Meqë kultura, përkatësisht bashkësia kulturore është me një rëndësi të tillë fundamentale për jetën e pjesëtarëve të saj, praktikrat kulturore të bashkësive minoritare duhet të mbrohen.

Libri *Etniciteti: Konstruksione antropologjike* merret me premisat e argumentimit të sipërpërmendur të këtij shqyrtimi. Markus Benks-i i përvishet punës ta hulumtojë konceptin e etnosit dhe etnicitetit për shkak të, siç thotë ai, përdorimit të shpeshtuar të këtij termi dhe të terminologjisë e cila e rrethon. Motivi i Benks-it për këtë ndërmarrje bazohet në fenomenin e konstruktimit të konceptit etnos dhe etnicitet në shqyrtimet aktuale politike e sociologjike që merren me ngjarjet të cilat në njëfarë mënyre përfshijnë konflikte të hapura ose të fshehta midis njerëzve me shenja të ndryshme kulturore.

Бенкс го испитува концептот на етничност во неговата историска појава во антрополошките теории, исцртувајќи го значенскиот спектар во различните антрополошки теории и школи. Тој главно се задржува на западните правци, меѓутоа, го испитува и доминантниот поглед на етничноста развиен во советската школа. Како што тој констатира, концептот на етносот се конструира како продолжение на концептот на племе, само што тој сега е поместен во контекст на современите држави и појавата на категоријата нација. Политички посматрано, концептот на малцинство кое во релација со доминантната популација се издвојува со карактеристични културни белези е вториот кандидат за содржината на концептот на етносот: етнос како малцинска група или заедница со повеќе или помалку јасни социјални и културни белези.

Концептот на етничноста е испреплетен со меѓусебно поврзани концепти, како што се концептите на раса и нација. Па сепак, во зависност од дискурсот варира и нивната употреба, па неретко, конотативната вредност на неговата секојдневна и медиумска употреба ќе зависи од тоа кој дискурс се користи како заднина. Затоа, концептот на етничноста Бенкс го гледа како конструкција која израснува во преплетеноста на дискурзивните матрици. Зголемувањето на свеста за релативната природа на концептот на етничноста претставува најголем придонес на оваа книга исполнета со интересни анализи и интерпретации.

Benks-i e hulumton konceptin e etnicitetit në dukurinë e tij historike në teoritë antropologjike, duke e vijëzuar spektrin domethënës në teoritë dhe shkollat e ndryshme antropologjike. Ai kryesisht ndalet në drejtimet perendimore, ndërkaq, e hulumton pikëpamjen dominante të etnicitetit të zhvilluar në shkollën sovjetike. Siç konstaton ai, koncepti i etnosit konstruktohet si vazhdim i konceptit fis, vetëm se ky tash është i zhvendosur në kontekst të sheteve bashkëkohore dhe paraqitjes së kategorisë komb. Shikuar politikisht, koncepti i minoritetit, i cili në relacion me popullsinë dominante ndahet me shenja karakteristike kulturore, është kandidati i dytë për përmbajtjen e konceptit të etnosit: etnosi si grup minoritar ose bashkësi me më shumë ose më pak shenja të qarta sociale e kulturore.

Koncepti i etnicitetit është i lidhur me koncepte të ndër-lidhura mes vetes, siç janë konceptet e rasës dhe të kombit. Po, megjithatë, varësisht nga diskursi lëviz edhe përdorimi i tyre, e jo rrallë, vlera konotative e përdorimit të tij të përditshëm dhe medial do të varet nga ajo se cili diskurs shfrytëzohet si prapavijë. Për këtë arsye konceptin për etnicitet Benks-i e sheh si konstruksion i cili del nga ndërthurja e matricave diskurzive. Rritja e vetëdijes për natyrën relative të konceptit të etnicitetit paraqet kontributin më të madh të këtij libri të mbushur me analiza dhe interpretime interesante.

Përkthim: Lindita Ahmeti